

Briselē, 2.6.2021.
C(2021) 4019 final

KOMISIJAS ATZINUMS

(2.6.2021)

par iesaldēto līdzekļu atbrīvošanu saskaņā ar Padomes Regulu (ES) Nr. 224/2014

KOMISIJAS ATZINUMS

(2.6.2021)

par iesaldēto līdzekļu atbrīvošanu saskaņā ar Padomes Regulu (ES) Nr. 224/2014

Lūgums sniegt atzinumu

Eiropas Komisija (turpmāk "Komisija") kā Līgumu uzraudzītāja seko tam, kā dalībvalstis īsteno Savienības tiesību aktus, un to savukārt kontrolē Eiropas Savienības Tiesa (EST)¹.

Saistībā ar ierobežojošiem pasākumiem, kas pieņemti saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 215. pantu, valstu kompetentās iestādes (VKI) dalībvalstīs var lūgt Komisiju paust viedokli par attiecīgo tiesību aktu konkrētu noteikumu piemērošanu vai sniegt norādījumus par to īstenošanu. VKI var arī lūgt Komisiju sniegt norādījumus par paša LESD 215. panta interpretāciju.

Komisija ir saņēmusi kādas dalībvalsts VKI lūgumu sniegt atzinumu par pieprasījumu atbrīvot iesaldētus līdzekļus, izpildot finanšu garantiju saskaņā ar Padomes Regulu (ES) Nr. 224/2014 ("regula")².

Konteksts

Regulas 5. panta 1. punkts nosaka aktīvu iesaldēšanu attiecībā uz visiem līdzekļiem un saimnieciskajiem resursiem, kas ir jebkuras regulas I pielikuma sarakstā iekļautas personas, vienības vai struktūras ("norādītā persona") īpašumā, valdījumā vai turējumā³. Turklāt regulas 5. panta 2. punkts aizliedz ES operatoriem tieši vai netieši darīt līdzekļus vai saimnieciskos resursus pieejamus jebkurai regulas I pielikumā minētajai norādītajai personai vai tās labā⁴.

Tomēr saskaņā ar regulas 9. pantu un atkāpjoties no regulas 5. panta, ja norādītajai personai ir jāveic maksājums saskaņā ar līgumu vai nolīgumu, ko norādītā persona noslēgusi pirms tās iekļaušanas sarakstā, vai saskaņā ar saistībām, kas norādītajai personai radušās pirms tās iekļaušanas sarakstā, VKI ar tādiem nosacījumiem, kādus tā uzskata par atbilstīgiem, var atļaut atbrīvot noteiktus iesaldētus līdzekļus vai saimnieciskos resursus, ja ir izpildīti konkrēti nosacījumi⁵.

¹ Saskaņā ar Līgumiem tikai Eiropas Savienības Tiesa var sniegt juridiski saistošu interpretāciju par Savienības tiesību aktu saturu.

² Padomes Regula (ES) Nr. 224/2014 (2014. gada 10. marts) par ierobežojošiem pasākumiem saistībā ar situāciju Centrālāfrikas Republikā (OV L 70, 11.3.2014., 1. lpp.).

³ Regulas 5. panta 1. punktā ir noteikts: "*Iesaldē visus līdzekļus un saimnieciskos resursus, kas ir jebkuru I pielikumā minēto fizisko vai juridisko personu, vienību vai struktūru īpašumā, valdījumā vai turējumā.*"

⁴ Regulas 5. panta 2. punktā ir noteikts: "*Tiek liegta tieša vai netieša pieeja līdzekļiem un saimnieciskiem resursiem I pielikumā minētajām fiziskajām vai juridiskajām personām, vienībām vai struktūrām vai to labā.*"

⁵ Regulas 9. pantā ir noteikts: "*Atkāpjoties no 5. panta un ar nosacījumu, ka I pielikumā minētai fiziskai vai juridiskai personai, vienībai vai struktūrai ir jāveic maksājums saskaņā ar līgumu vai nolīgumu, ko attiecīgā fiziskā vai juridiskā persona, vienība vai struktūra noslēgusi, vai saskaņā ar saistībām, kas attiecīgajai fiziskajai vai juridiskajai personai, vienībai vai struktūrai radušās pirms dienas, kad minēto fizisko vai juridisko personu, vienību vai struktūru ir norādījusi Apvienoto Nāciju Organizācijas Drošības padome vai Sankciju komiteja, dalībvalstu kompetentās iestādes var atļaut konkrētu iesaldēto līdzekļu vai saimniecisko resursu atbrīvošanu ar nosacījumiem, ko tās uzskata par atbilstošiem, ja attiecīgā kompetentā iestāde ir konstatējusi, ka:*

VKI uzdotais jautājums attiecas uz kādas ES reģistrētas finanšu iestādes lūgumu atbrīvot konkrētus norādītās personas iesaldētos līdzekļus, lai izpildītu garantiju, ko norādītā persona sniegusi minētajai finanšu iestādei. Attiecīgais garantijas līgums ir noslēgts pirms norādītās personas iekļaušanas sarakstā.

VKI būtībā uzdod šādus jautājumus.

1. Vai regulas 9. pantā ietvertā frāze “ fiziskai vai juridiskai personai, vienībai vai struktūrai ir jāveic maksājums saskaņā ar līgumu vai nolīgumu (..)” nozīmē, ka šādu maksājumu var veikt tikai pati norādītā persona, un tāpat tam jānotiek brīvprātīgi?
2. Ja cita līgumslēdzēja puse vai ieinteresēta trešā persona lūdz piemērot atkāpi attiecībā uz norādītās personas maksājuma izpildi saskaņā ar līgumu vai vienošanos, vai tai ir jāpierāda, ka norādītā persona ir piekritusi maksājuma izpildei?
3. Vai regulas 9. pants attiecas arī uz maksājuma (piespiedu) izpildi, ko pieprasa cita līgumslēdzēja puse vai ieinteresēta trešā persona? Vai šī interpretācija attiecas arī uz finanšu iestādes panāktu finanšu garantiju izpildi, ja norādītā persona, kas ir aizņēmējs, vairs neatmaksā kredītu tai pašai finanšu iestādei?
  - 3.1. Vai šādā gadījumā tiesas, administratīvas iestādes vai šķīrējtiesas spriedums, lēmums vai nolēmums, kas pieņemts pēc norādītās personas iekļaušanas sarakstā, var ļaut panākt maksājuma izpildi neatkarīgi no norādītās personas piekrišanas?
  - 3.2. Ja tāda nav, vai VKI ir pienākums pārbaudīt pirms norādītās personas iekļaušanas sarakstā radušos līgumsaistību vai citu saistību spēkā esamību un tvērumu?
  - 3.3. Ja jā, tad kā VKI būtu jāsalāgo norādītās personas īpašumtiesības ar sarakstā neiekļautas citas līgumslēdzējas puses vai ieinteresētas trešās personas īpašumtiesībām?

Juridiskais novērtējums

Būtībā VKI vēlas zināt, vai garantiju, kas paredzēta līgumā, kuru norādītā persona kā garantijas devējs noslēgusi pirms tās iekļaušanas regulas I pielikuma sarakstā, no norādītās personas iesaldētajiem aktīviem var izpildīt sarakstā neiekļauts darījumu partneris (ES reģistrēta finanšu iestāde) un vai šim nolūkam ir vajadzīga norādītās personas piekrišana. VKI arī jautā, vai – neatkarīgi no tā, vai norādītā persona sniegusi piekrišanu, – pamats garantijas izpildei var būt tiesas, administratīvas iestādes vai šķīrējtiesas spriedums, lēmums vai nolēmums, kas pieņemts pēc norādītās personas iekļaušanas sarakstā. Visbeidzot, VKI jautā, vai tad, ja šāda lēmuma nav, VKI var autonomi izlemt, vai garantija būtu jāizpilda, un, ja tā, – pamatojoties uz kādiem elementiem.

Personas aktīvu iesaldēšanai nav represīva mērķa, un tā nav konfiscēšana. Šāds pasākums ir paredzēts, lai liegtu norādītajai personai brīvi piekļūt saviem aktīviem un tos izmantot tādiem nolūkiem, kuru dēļ tā ir iekļauta sarakstā. Ciktāl aktīvu iesaldēšana ietver ES Pamattiesību hartas 17. pantā garantēto norādītās personas pamattiesību uz īpašumu ierobežošanu, tai ir jābūt samērīgai. Tai arī, cik vien iespējams, jāizvairās no trešo personu tiesību aizskārums.

Šo iemeslu dēļ ES regulās, ar kurām nosaka aktīvu iesaldēšanu, ir paredzēti arī vairāki izņēmumi⁶, kuru mērķis ir atļaut konkrētus iesaldēto aktīvu izmantošanas veidus, ko

---

a) līdzekļi vai saimnieciskie resursi I pielikumā minētajai fiziskajai vai juridiskajai personai, vienībai vai struktūrai ir jāizmanto, lai veiktu maksājumu;

b) maksājums nav pretrunā 5. panta 2. punktam un

c) attiecīgā dalībvalsts par nodomu piešķirt atļauju ir paziņojusi Sankciju komitejai 10 darbdienu iepriekš.”

⁶ Izņēmumi no ES sankcijām parasti izpaužas atkāpju vai atbrīvojumu veidā. Atkāpes nozīmē, ka ierobežotu (aizliegto) darbību var veikt tikai pēc tam, kad VKI ir piešķirusi atļauju. Atbrīvojumi

likumdevējs uzskata par likumīgiem un piemērotiem. Dažu šādu izņēmumu piemērošanai ir vajadzīga iepriekšēja VKI atļauja, un kā tādi tie ietilpst atkāpju kategorijā. Viena šāda atkāpe ir paredzēta regulas 9. pantā.

Tā mērķis ir dot iespēju īstenot sarakstā neiekļautu trešo personu likumīgās tiesības saskaņā ar privāttiesībām, ļaujot norādītajai personai izpildīt savas saistības un veikt maksājumu, kas pienākas trešai personai. Uz regulas 9. pantā paredzētās atkāpes piemērošanu attiecas vairāki kumulatīvi nosacījumi, proti:

1. norādītajai personai maksājums ir jāveic saskaņā ar norādītās personas noslēgtu līgumu vai vienošanos vai saskaņā ar saistībām, kas radušās norādītajai personai;
2. norādītā persona ir noslēgusi līgumu vai vienošanos vai saistības tai ir radušās pirms tās iekļaušanas sarakstā;
3. VKI ir pārliecinājusies, ka:
  - (a) maksājumu veic norādītā persona, kas iekļauta sarakstā regulas I pielikumā;
  - (b) maksājums nav pretrunā regulas 5. panta 2. punktam;
  - (c) dalībvalsts, kuras VKI ir saņēmusi atļaujas pieprasījumu, 10 darbdienu laikā ir paziņojusi attiecīgajai Apvienoto Nāciju Organizācijas Sankciju komitejai par nodomu piešķirt atļauju.

Komisija uzskata, ka **garantijas prasības apmierināšana ir maksājums regulas 9. panta nozīmē**, ņemot vērā to, ka norādītajai personai tas galu galā nozīmē garantētās summas samaksu sarakstā neiekļautam darījuma partnerim — ES reģistrētai finanšu iestādei.

VKI uzdod arī jautājumu, vai regulas 9. panta a) punktā paredzētais nosacījums, proti, ka maksājumu veic norādītā persona, nozīmē to, ka maksājumam jābūt veiktam brīvprātīgi (t. i., pamatojoties uz norādītās personas piekrišanu), vai arī maksājuma izpildi var panākt, pamatojoties uz līgumu.

Pirmkārt, regulas 9. panta a) punktā šāda nošķiršana nav paredzēta. Otrkārt, regulas 9. panta a) punkta šaura interpretācija, saskaņā ar kuru norādītās personas maksājums, kas veikams saskaņā ar iepriekšēju līgumu vai saistībām, tiek veikts tikai brīvprātīgi, neatbilst regulas 9. panta mērķim. Šā noteikuma mērķis ir ne vien dot iespēju norādītajai personai izpildīt savas iepriekš radušās līgumsaistības vai pienākumus, bet arī ļaut sarakstā neiekļautām personām īstenot iepriekš radušās (līgumiskās) tiesības. Treškārt, šāda šaura interpretācija nozīmētu, ka iepriekš noslēgto līgumu saistību izpildei ir nepieciešama vienas puses, šajā konkrētajā gadījumā norādītās personas, piekrišana. Šāda interpretācija nešķiet pamatota, ņemot vērā regulas burtu un garu, un, iespējams, radītu nepamatotu un nesamērīgu otras līgumslēdzējas puses (t. i., ES reģistrētas finanšu iestādes) tiesību aizskārums.

Tādējādi Komisija uzskata, ka regulas 9. panta a) punkts ir jāinterpretē plašāk. Minētā panta mērķim vajadzētu būt šādam — sniegt iespēju izpildīt maksājumu saskaņā ar līgumu, ko norādītā persona noslēgusi pirms tās iekļaušanas sarakstā, vai saskaņā ar saistībām, kas tai radušās pirms tās iekļaušanas sarakstā, un nesaistīt to ar prasību par norādītās personas piekrišanu. Šo izpratni apstiprina ES dalībvalstu prakse, kas, šķiet, atbilst šai interpretācijai, kā to apliecina ES paraugprakse attiecībā uz ierobežojošu pasākumu efektīvu īstenošanu (“paraugprakse”). Paraugprakse nosaka, ka ne tikai norādītajai personai, bet arī

---

nozīmē, ka ierobežojumu nepiemēro, ja darbības mērķis sakrīt ar atbrīvojuma darbības jomu; līdz ar to personas, uz kurām attiecas atbrīvojums, var nekavējoties veikt attiecīgo darbību.

ieinteresētajām personām ir jāpieprasa atļauja piekļūt iesaldētiem līdzekļiem vai saimnieciskajiem resursiem saskaņā ar valsts procedūrām⁷.

Tādēļ norādītās personas piekrišana nav priekšnoteikums maksājuma veikšanai nolūkā apmierināt garantijas prasību. Līdz ar to lēmumu par to, vai galu galā izpildīt attiecīgo garantiju, nevar atstāt norādītās personas ziņā.

Maksājuma izpilde, lai apmierinātu garantijas prasību, var, piemēram, būt pamatota, ja tā izriet no tiesas, administratīvās iestādes vai šķirējtiesas sprieduma, lēmuma vai nolēmuma attiecībā pret norādīto personu.

Tas vien, ka garantiju varētu izpildīt neatkarīgi no norādītās personas gribas, nebūtu jāuzskata par apstākli, kas nesamērīgi ietekmē minētās personas tiesības un intereses. Garantijas būtība ir tāda, ka tad, ja saskaņā ar piemērojamo līgumisko satvaru paredzētās finanšu saistības nav izpildītas, garantija tiek aktivizēta un līdz ar to izpildīta. Tas ir neatkarīgs process, un tādējādi to nekādā veidā neietekmē apstākļi, ka norādītajai personai tiek piemēroti ierobežojoši pasākumi.

Kā paredzēts, pirms tiek sniegta atļauja atbrīvot iesaldētos līdzekļus, lai apmierinātu garantijas prasību, VKI ir arī jāpārlicinās, ka ir izpildīti pārējie regulas 9. panta nosacījumi, konkrēti, vai attiecīgais maksājums ir jāveic saskaņā ar līgumu vai vienošanos, ko norādītā persona noslēgusi pirms tās iekļaušanas sarakstā, vai saskaņā ar saistībām, kas tai radušās pirms tās iekļaušanas sarakstā. Citiem vārdiem, būtu jānosaka, vai ir izpildīti līgumiskie nosacījumi garantijas izpildei.

Šo novērtējumu atvieglos tiesas, administratīvās iestādes vai šķirējtiesas spriedums, lēmums vai nolēmums, ar ko atzīst sarakstā neiekļautās vienības tiesības panākt garantijas izpildi, pamatojoties uz iepriekš pastāvošām līgumsaistībām. Tomēr Komisija uzskata, ka regula piešķir VKI tiesības lemt par atļaujas piešķiršanu arī tādā gadījumā, ja šāda paziņojuma nav, pamatojoties uz visiem tās rīcībā esošajiem faktiem un juridiskajiem elementiem, tostarp, ja iespējams, uz norādītās personas pausto viedokli.

Šķiet, ka tā ir valstu līmenī piemērota prakse, kā atspoguļots Paraugpraksē, saskaņā ar kuru norādītā persona, ciktāl tas iespējams, jāinformē par šādiem pieprasījumiem un, lai noteiktu pret norādīto personu vērsto prasījumu pamatotību, jāturpina piemērot parastās procedūras. Paraugpraksē arī norādīts, ka VKI ir “*jāņem vērā kreditora un sarakstā iekļautās personas vai vienības sniegti pierādījumi par to, vai pastāv juridisks pienākums (līgumisks vai likumisks) sniegt līdzekļus vai saimnieciskos resursus*”⁸. Turklāt, “*rīkojoties saskaņā ar regulu burtu un garu*”, VKI var ņemt vērā arī “*gan sarakstā iekļautu, gan sarakstā neiekļautu personu vai vienību īpašumtiesības attiecībā uz līgumiem, kas starp tām noslēgti pirms iekļaušanas sarakstā*”⁹.

Komisija uzskata, ka pārējie regulas 9. pantā izklāstītie nosacījumi ir izpildīti. Pirmkārt, pienākums apmierināt garantijas prasību izriet no līguma starp norādīto personu un ES reģistrēto finanšu iestādi, kas iesniegusi pieprasījumu. Otrkārt, puses noslēdza līgumu pirms norādītās personas iekļaušanas regulas I pielikuma sarakstā. Visbeidzot, garantijas maksājuma veikšana nāktu par labu ES reģistrētai finanšu iestādei, kas nav iekļauta regulas I pielikuma sarakstā (saskaņā ar regulas 9. panta b) punktu).

Komisija atgādina, ka tad, ja VKI plāno atļaut attiecīgo līdzekļu atbrīvošanu, 10 darbdienas iepriekš ir jāinformē attiecīgā Apvienoto Nāciju Organizācijas Sankciju komiteja (saskaņā ar

⁷ ES paraugprakse attiecībā uz ierobežojošo pasākumu efektīvu īstenošanu (dok. 8519/18): <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-8519-2018-INIT/lv/pdf>, 82. punkts.

⁸ Turpat.

⁹ ES paraugprakse, 76. punkts.

regulas 9. panta c) punktu). Izdodot atļauju, VKI var arī ierobežot tās darbības jomu, paredzot nosacījumus, kurus tā uzskata par piemērotiem, lai nodrošinātu, ka atļautās darbības (t. i., noteiktu iesaldēto līdzekļu atbrīvošana) netraucē vai neapiet ierobežojošos pasākumus saskaņā ar regulas 12. pantu.

Secinājumi

Komisija uzskata, ka:

- (1) tādas garantijas izpilde no norādītas personas iesaldētajiem līdzekļiem, par kuru šī persona vienojusies pirms tās iekļaušanas sarakstā, ir uzskatāma par “maksājumu” regulas 9. panta nozīmē;
- (2) ja ir izpildīti visi regulas 9. panta nosacījumi, garantiju var izpildīt arī bez norādītās personas piekrišanas vai pret to;
- (3) tas, vai šie nosacījumi ir izpildīti, jānosaka VKI. Jo īpaši, nosakot, vai garantijas maksājums ir jāveic saskaņā ar iepriekš noslēgtu līgumu vai izriet no iepriekšējām saistībām, VKI var ņemt vērā tiesu, administratīvu iestāžu vai šķīrējtiesu spriedumus, lēmumus un nolēmumus, kas pieņemti pēc norādītās personas iekļaušanas sarakstā. Ja tādu nav, VKI šis novērtējums jāveic autonomi. Turpina piemērot attiecīgās valsts tiesību aktos noteiktās materiālās un procesuālās tiesības. Turklāt VKI var paredzēt ar atļauju saistītus nosacījumus, kurus tā uzskata par piemērotiem, lai nodrošinātu, ka atļautās darbības netraucē vai neapiet ierobežojošos pasākumus saskaņā ar regulas 12. pantu.

Briselē, 2.6.2021

Komisijas vārdā —
Komisijas locekle
Mairead McGUINNESS

